

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 13/2020 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego doręczania w państwach członkowskich dokumentów sądowych i pozasądowych w sprawach cywilnych lub handlowych („doręczanie dokumentów”) (wersja przekształcona)

(2020/C 406/02)

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 31 maja 2018 r. Komisja przyjęła wyżej wymieniony wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego ⁽¹⁾ i przedłożyła go Radzie i Parlamentowi. Podstawą prawną jest art. 81 ust. 2 (współpraca sądowa w sprawach cywilnych) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Wniosek podlega zwykłej procedurze ustawodawczej.
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1393/2007 w sprawie doręczania dokumentów jest ważnym instrumentem europejskiej współpracy sądowej. Ustanawia ramy przekazywania między państwami członkowskimi dokumentów w sprawach cywilnych lub handlowych. Celem wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego jest dostosowanie mechanizmów współpracy i procedur postępowania w zakresie przekazywania – przewidzianych w obowiązującym rozporządzeniu – do postępu technicznego związanego z digitalizacją i stosowaniem technologii informatycznych. W szczególności wniosek Komisji przewiduje ustanowienie zdecentralizowanego systemu informatycznego i jego obowiązkowe stosowanie do wymiany wniosków i dokumentów między organami państw członkowskich. Innym ważnym celem, który opiera się na rozwiązaniach informatycznych, jest wzmocnienie mechanizmów bezpośredniego doręczania transgranicznego poprzez umożliwienie bezpiecznego doręczenia elektronicznego, przy jednoczesnym zapewnieniu stronom gwarancji proceduralnych.
3. W dniu 17 października 2018 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) przyjął opinię ⁽²⁾ w sprawie przedmiotowego wniosku oraz w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1206/2001 w sprawie współpracy między sądami państw członkowskich przy przeprowadzaniu dowodów w sprawach cywilnych lub handlowych (wniosek dotyczący przeprowadzania dowodów). EKES stwierdził, że oba wnioski są zgodne ze strategią jednolitego rynku cyfrowego w odniesieniu do administracji elektronicznej, zwłaszcza jeśli chodzi o konieczność podjęcia działań na rzecz modernizacji administracji publicznej i osiągnięcia interoperacyjności transgranicznej.
4. W dniu 13 lutego 2019 r. Parlament Europejski przyjął stanowisko w pierwszym czytaniu w odniesieniu do wniosku dotyczącego doręczania dokumentów, wprowadzając 64 poprawki do wniosku Komisji stosunkiem głosów 563 do 27, przy 9 głosach wstrzymujących się.
5. W dniu 13 września 2019 r. Europejski Inspektor Ochrony Danych przedstawił opinię 5/2019 w sprawie przedmiotowego wniosku i w sprawie wniosku dotyczącego przeprowadzania dowodów ⁽³⁾.
6. Na posiedzeniu Rady ds. WSiSW, które odbyło się w czerwcu 2019 r., ministrowie zgodzili się, że współpraca sądowa między organami w kontekście przedmiotowego rozporządzenia i rozporządzenia dotyczącego przeprowadzania dowodów powinna opierać się na bezpiecznym zdecentralizowanym systemie informatycznym, który będzie obejmował wzajemnie połączone krajowe systemy informatyczne.
7. W nowo zaproponowanym tekście rozporządzenia przewidziano, że Komisja będzie odpowiedzialna za utworzenie, obsługę techniczną i przyszły rozwój oprogramowania wzorcowego. Ponieważ pierwotny wniosek Komisji nie zawierał oceny skutków finansowych dotyczącej potencjalnego wpływu na budżet UE, prezydencja, we współpracy z Komisją i zgodnie z art. 35 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia finansowego UE ⁽⁴⁾, przygotowała orientacyjną ocenę skutków finansowych ⁽⁵⁾, w której przedstawiła szacunkowy wpływ finansowy proponowanych zmian na budżet.

⁽¹⁾ Dok. 9622/18.

⁽²⁾ Dok. 14013/18.

⁽³⁾ Dok. 12245/19.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

⁽⁵⁾ Dok. 14427/19.

8. W dniach 2–3 grudnia 2019 r. Rada ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych wypracowała podejście ogólne co do części normatywnej proponowanego rozporządzenia i zaapelowała o to, by jak najszybciej sfinalizować na szczeblu technicznym prace nad pozostałymi motywami i załącznikami ⁽⁶⁾. W lutym 2020 r. Rada wypracowała uzupełniające podejście ogólne ⁽⁷⁾.
9. Zgodnie z art. 3 Protokołu (nr 21) w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości załączonego do Traktatów Irlandia postanowiła uczestniczyć w przyjęciu przedmiotowego wniosku ⁽⁸⁾. Zgodnie z Protokołem (nr 22) w sprawie stanowiska Danii załączonym do Traktatów Dania nie uczestniczy w przyjęciu zaproponowanych środków.
10. Na podstawie podejścia ogólnego z grudnia 2019 r. i lutego 2020 r. prezydencja pozostawała w kontakcie z Parlamentem Europejskim, by osiągnąć wczesne porozumienie w drugim czytaniu.
11. Zorganizowano dwie rundy rozmów trójstronnych, 29 stycznia i 30 czerwca 2020 r., podczas których przedstawiciele prezydencji występujący w imieniu państw członkowskich i przedstawiciele Parlamentu Europejskiego mieli okazję przedstawić główne elementy swoich stanowisk i przeanalizować możliwości wypracowania kompromisu. Dyskusje doprowadziły do znaczącego zbliżenia stanowisk Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie projektu pakietu kompromisowego ⁽⁹⁾.
12. Podczas drugiej rundy rozmów trójstronnych uzgodniono również, przy wsparciu Komisji, że proponowane rozporządzenie w sprawie doręczania dokumentów powinno zostać przedstawione i przyjęte jako wersja przekształcona obowiązującego rozporządzenia w sprawie doręczania dokumentów.
13. W dniu 22 lipca 2020 r. Coreper (część II) potwierdził kompromisowy tekst wersji przekształconej z myślą o osiągnięciu porozumienia z Parlamentem Europejskim ⁽¹⁰⁾.
14. W dniu 10 września 2020 r. pakiet kompromisowy dotyczący wersji przekształconej został zatwierdzony przez Komisję Prawną Parlamentu Europejskiego. W dniu 30 września przewodniczący Komisji Prawnej skierował pismo do przewodniczącego Coreperu (część II), informując go, że jeżeli Rada przekaze formalnie Parlamentowi Europejskiemu swoje stanowisko w wersji przedstawionej w załączniku do tego pisma ⁽¹¹⁾, zaleci on, aby na posiedzeniu plenarnym stanowisko Rady zostało przyjęte bez poprawek w drugim czytaniu Parlamentu, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.

II. CEL

15. Przedmiotowe rozporządzenie (wersja przekształcona) ma poprawić skuteczność i przyspieszyć tempo transgranicznego doręczania dokumentów sądowych i pozasądowych w Unii poprzez wykorzystanie możliwości związanych z digitalizacją w celu uproszczenia i usprawnienia procedur przekazywania wniosków i doręczania bezpośredniego. Zapewni ono większą pewność prawa i tym samym powinno pomóc unikać opóźnień i nadmiernych kosztów w odniesieniu do osób fizycznych, przedsiębiorstw i organów administracji publicznej, a także zachęci osoby fizyczne i przedsiębiorstwa do jeszcze częstszego dokonywania transakcji transgranicznych.
16. Wniosek ma na celu digitalizację przekazywania wniosków o doręczenie dokumentów między właściwymi organami w różnych państwach członkowskich. Z myślą o tym przedmiotowe rozporządzenie przewiduje ustanowienie zdecentralizowanego systemu informatycznego. Komisja powinna być odpowiedzialna za utworzenie, utrzymanie i przyszły rozwój oprogramowania wzorcowego zgodnie z zasadą uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania i zasadą domyślnej ochrony danych; państwa członkowskie powinny móc wykorzystywać to oprogramowanie zamiast krajowego systemu informatycznego.

⁽⁶⁾ Dok. 14599/19 ADD1, ADD2.

⁽⁷⁾ Dok. 5722/20.

⁽⁸⁾ Decyzję o uczestniczeniu w przyjęciu wniosku Irlandia podjęła w dniu 23 października 2018 r., zob. dok. 13482/18. Zgodnie z tym samym protokołem w dniu 26 października 2018 r. decyzję o uczestniczeniu w przyjęciu wniosku podjęło Zjednoczone Królestwo, zob. dok. 13622/18.

⁽⁹⁾ Dok. 9248/20.

⁽¹⁰⁾ Dok. 9678/20 + ADD 1.

⁽¹¹⁾ Dok. 11357/20.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

A. Kontekst proceduralny

17. Parlament Europejski i Rada przeprowadziły negocjacje w celu osiągnięcia porozumienia na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu („wczesne porozumienie w drugim czytaniu”). Tekst stanowiska Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla pakiet kompromisowy uzgodniony przez obu współprawodawców przy wsparciu Komisji.

B. Streszczenie najważniejszych zagadnień

18. Główne zmiany koncentrują się na następujących aspektach:
- Państwa członkowskie powinny udzielać pomocy przy ustalaniu adresu osoby, której należy doręczyć dokument.
 - Wszelkie przekazywanie informacji i wymiana dokumentów powinny być prowadzone za pośrednictwem bezpiecznego i niezawodnego zdecentralizowanego systemu informatycznego składającego się z krajowych systemów informatycznych, które są połączone i technicznie interoperacyjne, na przykład w oparciu o e-CODEX. Takie przekazywanie informacji i wymiana dokumentów mają być przeprowadzane z należyтым poszanowaniem podstawowych praw i wolności. Tradycyjne sposoby przekazywania informacji powinny być stosowane wyłącznie w przypadku zakłócenia działania systemu informatycznego lub w przypadku wystąpienia wyjątkowych okoliczności.
 - Należy wzmocnić mechanizmy bezpośrednich usług transgranicznych poprzez umożliwienie doręczania elektronicznego między państwami członkowskimi, przy jednoczesnym zapewnieniu stronom gwarancji proceduralnych.
 - Zmiany w odniesieniu do zasady dotyczącej odmowy przyjęcia dokumentu ze względu na jego język.

IV. PODSUMOWANIE

19. W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono pakiet kompromisowy uzgodniony między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.
20. Jak zaznaczono w pkt 14 powyżej, ten pakiet kompromisowy został potwierdzony pismem przewodniczącego Komisji Prawnej Parlamentu Europejskiego wystosowanym w dniu 30 września do przewodniczącego Coreperu (część II) ⁽¹²⁾.
21. Rada uważa, że jej stanowisko w pierwszym czytaniu stanowi wyważony pakiet i że nowe rozporządzenie, gdy zostanie przyjęte, znacząco przyczyni się do zwiększenia skuteczności i szybkości transgranicznego doręczania dokumentów dzięki wykorzystaniu możliwości, które stwarza digitalizacja.

⁽¹²⁾ Zob. dok. 11357/20.